

Ogólnopolska Konferencja Naukowa

"Jednolity Patent Europejski"

Dominika Majchrzak, Anna Wilińska-Zelek

W dniu 9 listopada 2012 r. w Auli Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa, poświęcona problematyce Jednolitego Patentu Europejskiego. Organizatorem wydarzenia było Koło Naukowe Prawa Nowych Technologii HI TECH LAW. Honorowy patronat nad konferencją objęli: Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Prof. dr hab. Bronisław Marciniak, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Prof. dr hab. Roman Budzinowski oraz Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.

Konferencja stanowiła odpowiedź na propozycje utworzenia jednolitej ochrony patentowej na terytorium Unii Europejskiej oraz Jednolitego Sądu Patentowego. Projektowany system budzi duże kontrowersje wśród naukowców, rzeczników patentowych i przedsiębiorców. Zarzuca się mu przede wszystkim faworyzowanie gospodarki i podmiotów z krajów wysoko rozwiniętych.

W trakcie konferencji, w ramach dwóch paneli, odbyło się dwanaście prelekcji. Zaproszeni na konferencję goście (specjaliści z zakresu prawa patentowego oraz studenci zarekomendowani przez koła naukowe zajmujące się problematyką prawa własności intelektualnej) wskazali argumenty za i przeciw wprowadzania jednolitej ochrony patentowej na terytorium Unii Europejskiej.

Oficjalnej inauguracji oraz otwarcia Konferencji dokonał prof. zw. dr hab. Marian Kępiński (UAM), który na wstępie, jako prowadzący całość wydarzenia, nie tylko podzielił się z przybyłymi gośćmi i studentami, własnymi spostrzeżeniami na temat przyszłości Jednolitego Patentu Europejskiego, ale ponadto wyraził pogląd zasadności takich dyskusji, gdy debata nie tylko prowadzona jest przez przedstawicieli doktryny,

świata nauki, ale i praktyków. Jednocześnie daje ona obydwu stronom możliwość wymiany poglądów.

Pierwszym głosem w dyskusji było wystąpienie dr Andrzeja Malinowskiego - Prezydenta Pracodawców RP – organizacji pozarządowej, działającej od ponad dwudziestu lat, która zrzesza obecnie ponad 7500 przedsiębiorstw działających na terytorium państwa.

Reprezentując stanowisko wszystkich przedsiębiorców i pracodawców, wskazał na szereg zagrożeń, jakie może nieść za sobą przyjęcie wspólnego patentu. Przede wszystkim, mając na uwadze obowiązki Polski względem ustawodawcy unijnego, wskazał, że równie istotna jest dbałość o rozwój przedsiębiorczości, zapewne stabilności rynkowej w Polsce. Działania polityczne nie powinny utrudniać i hamować tych procesów. Politycy, podejmując decyzje i reprezentując stanowiska popierające wspólne sądownictwo patentowe nie mogą zapominać o tym aspekcie. W tym kontekście, bowiem przyjęcie Jednolitego Patentu Europejskiego wiązać się będzie z ograniczeniem rozwoju gospodarczego, co wpłynęłoby nie tylko na pracodawców, którzy bezpośrednio odczuwaliby skutki wprowadzenia przedmiotowej regulacji, ale pośredni wpływ odczuliby wszyscy pracownicy. Mogące powstać koszty w związku z chęcią podjęcia działań innowacyjnych, byłyby znacznie wyższe aniżeli obecnie.

W ocenie dr Malinowskiego mogłoby dojść do sytuacji, w której mniejsi przedsiębiorcy nie byłoby w stanie obronić się przed światowymi korporacjami w zakresie patentowania produktów, przede wszystkim ze względów ekonomicznych.

Tak zaprezentowane stanowisko poparte zostało szeregiem przykładów i badań oraz przytoczeniem ocen samych przedsiębiorców. Obecnie (co znajduje swoje odzwierciedlenie także w mediach) z Jednolitym Patentem Europejskim związane są wyłącznie obawy. W ocenie Prelegenta dostrzegalny jest brak podstaw do wyrażenia aprobaty dla jednolitego sądownictwa, zwłaszcza z perspektywy samego przedsiębiorcy.

Po wskazanym przemówieniu udział w dyskusji zabrali reprezentanci Koła Naukowego Prawa Nowych Technologii HI TECH LAW. Tomasz Ceranek, Dominika Majchrzak, Łukasz Świderczak oraz Anna Wilińska-Zelek ogłosili referat pt. "Od lat

50. XX wieku po dzień dzisiejszy - droga do wprowadzenia Jednolitego Patentu Europejskiego”, który miał na celu wprowadzenie uczestników w problematykę konferencji. Przedstawiono historię tworzenia patentu wspólnotowego do 1973 roku; regulacje istniejące w Konwencji o udzielaniu patentów europejskich zwaną także Konwencją o patencie europejskim oraz omówili próby stworzenia patentu wspólnotowego podejmowane po 1973 roku. Zwrócono uwagę na trwające prace, których celem jest utworzenie jednolitej ochrony patentowej, wyjaśniono pojęcie pakietu patentowego, omówiono mechanizm wzmocnionej współpracy oraz przedstawiono podstawowe założenia dotyczące funkcjonowania Jednolitego Sądu Patentowego.

Próbę wskazania plusów i minusów jednolitej ochrony patentowej z punktu widzenia rzecznika patentowego i przedsiębiorcy podjęła Dorota Rzążewska – radca prawny, będąca również krajowym i europejskim rzecznikiem patentowym oraz arbitrem w sprawie domen internetowych.

W pierwszych słowa zostało podkreślone, iż celem wystąpienia będzie zaprezentowanie problemu przede wszystkim w ujęciu praktycznym, a więc z perspektywy podmiotu chcącego ustanowić ochronę dla swojego odkrycia, jak i osoby, której powierza się reprezentowanie interesów wynalazcy. Przedstawiono skutki z jakimi przeciętny przedsiębiorca będzie mógł się spotkać, gdy dojdzie do ustanowienia jednolitej ochrony patentowej w Europie. Ponownie pod wątpliwość została poddana zasadność tego rozwiązania. Rozmówczyni, poprzez przykłady praktyki zakwestionowała, na ile jest to działanie legislacyjne konieczne i potrzebne. Odnosząc się do obowiązujących regulacji prawnych, w przedmiocie ochrony rozwiązania innowacyjnego, uczestnicy mogli wyciągnąć własne wnioski i spostrzeżenia. Konkluzją wypowiedzi było zadanie pytanie – o cele, jakie stawiane są przed omawianym rozwiązaniem i możliwość ich realizacji w wymiarze faktycznym.

Następnie o przedstawienie poglądu poproszony został mec. Andrzej Kacperski, rzecznik patentowy, Prezes Stowarzyszenia Rzeczników Patentowych, który w swoim wystąpieniu przedstawiając ponownie punkt widzenia praktyka, zwrócił uwagę na inną stronę problemu, przedstawiając przede wszystkim stricte aspekty prawne w przedmiocie projektowanego patentu. Poparte zostało stanowisko przedmówczyni – Doroty

Różewskiej, negatywnie odnoszące się do pomysłu jednolitej ochrony, szczególnie w kontekście ogólnego kształtu omawianego pakietu.

Prelegent zwrócił uwagę na samą istotę proponowanej regulacji. Podkreślono, iż struktura prawna budzi zastrzeżenia, a cóż mówić o dalszym funkcjonowaniu i praktycznym wymiarze. Wątpliwości dodatkowo będą powstawać, biorąc pod uwagę wymogi, jakie wiązać się będą z wprowadzeniem Jednolitego Patentu Europejskiego. Między innymi zgodnie z Konwencją Luksemburską miałyby się to wiązać z obowiązkiem tłumaczeń określonych części zgłaszanego rozwiązania, a to w konsekwencji miałyby implikować dodatkowe koszty.

Odmienne poglądy wobec wcześniejszych wypowiedzi i głos w dyskusji zabrała prof. UW Krystyna Szczepanowska-Kozłowska. Wystąpienie to stanowiło rodzaj polemiki i odpowiedzi na wcześniej podniesione wątpliwości, w szczególności, co do tłumaczeń opisów patentowych. Profesorka Szczepanowska – Kozłowska wyraziła opinię, iż wymóg dokonywania tłumaczeń i obowiązywania ich w języku angielskim jest naturalną konsekwencją dzisiejszej globalizacji. A gdy pod uwagę zostanie wzięta specyfika patentu, jego powiązanie z ochroną na skalę światową, tym bardziej nie powinien dziwić fakt takiego pomysłu. Jednocześnie nie można bezkrytycznie odnosić się do dyskutowanego pomysłu.

Patent Europejski nie może być wyłącznie postrzegany jako zagrożenie, wiążące się z negatywnymi skutkami - powinien być przedstawiany również jako szansa dla twórców, chcących zaistnieć na rynku globalnym. Według prelegentki stan obecny nie rodzi jeszcze potrzeby rozważania sytuacji, w której Polska nie przystąpiłaby do jednolitego systemu patentowego. Na pewno nie byłoby to korzystne, chociażby z perspektywy zmniejszenia znaczenia innowacyjności i technologizacji w Polsce.

Wystąpienie wzbudzając wiele emocji stało się przyczyną do podjęcia dyskusji wśród wszystkich uczestników Konferencji.

Profesor UAM dr hab. Aurelia Nowicka wyraziła uwagi krytyczne dotyczące jednolitej ochrony patentowej oraz Jednolitego Sądu Patentowego. Nawiązując do wcześniejszych prelekcji, podsumowała historię idei tworzenia jednolitego patentu oraz

oceniła stan prac związanych z tworzeniem rozporządzenia. Omówiono również historię kształtowania się polskiego stanowiska w sprawie, podejmowane w kraju działania, reakcję organów administracyjnych na formułowane przez przedsiębiorców oraz znawców prawa patentowego zastrzeżenia.

Profesor jednoznacznie opowiedziała się przeciwko rozwiązaniom mającym obowiązywać w ramach jednolitej ochrony patentowej wskazując, że nie nadają się one do zaakceptowania z punktu widzenia interesów kraju jak i polskich podmiotów. Zwrócono uwagę na szczególnie niekorzystną sytuację małych i średnich przedsiębiorców oraz wątpliwości, które pojawiają się na gruncie prawa Unii oraz polskiego porządku konstytucyjnego.

Ostatnią prelekcję pierwszej części obrad wygłosiła Anna Abramowicz z Ministerstwa Gospodarki, która ze względu na obowiązki służbowe nie mogła uczestniczyć w konferencji osobiście. Słuchacze wzięli udział w wideokonferencji, podczas której zasygnalizowano najważniejsze problemy związane ze Skargą Włoch i Hiszpanii na decyzję Rady upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy w sprawie jednolitej ochrony patentowej w kontekście przepisów Traktatowych. Rządy Hiszpanii i Włoch sformułowały cztery zarzuty. Rząd hiszpański wskazał, że nadużyto kompetencji przez posłużenie się mechanizmem wzmocnionej współpracy (wskazano, że ten sam cel mógł zostać osiągnięty w oparciu o art. 142 konwencji monachijskiej), który w opinii skarżącego ma na celu uniknięcie negocjacji z państwem członkowskim, narzucając mu rozwiązanie wyłączenia (opt-out). Zwrócono również uwagę na brak systemu rozwiązywania sporów dotyczących odpowiednich praw podlegającemu porządkowi prawnemu Unii Europejskiej. Pojawiły się ponadto argumenty dotyczące niepodjęcia decyzji o wzmocnionej współpracy w warunkach ostateczności (art. 20 ust. 1 traktatu o Unii Europejskiej), próby objęcia regulacją dziedziny należącej do wyłącznej kompetencji UE, naruszenie: zasady niedyskryminacji, rynku wewnętrznego, spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Strona włoska również powołała się na fakt naruszenia Traktatów przez objęcie przedmiotem zainteresowania kompetencji wyłącznej Unii. Włochy wskazują ponadto, że dokonano naruszenia: art. 326 TFUE, zasady ostateczności (wskazano na brak należytego uzasadnienia) oraz rynku wewnętrznego

przez wprowadzenie przeszkód w handlu między państwami członkowskimi. Organizatorzy podziękowali za przygotowaną prezentację i zamknęli pierwszą część obrad.

W panelu studenckim, moderowanym przez Annę Wilińską-Zelek (UAM) wystąpili przedstawiciele Kół Naukowych z Warszawy i Wrocławia.

Anna Materla (Uniwersytet Wrocławski oraz Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu) omówiła problematykę ekonomicznych skutków jednolitego patentu europejskiego. W swoim referacie wskazała, że wprowadzenie jednolitego patentu oznaczać będzie przede wszystkim zyski dla dużych koncernów i zaawansowanych technologicznie państw. Małe i średnie przedsiębiorstwa oraz kraje mniej zaawansowane technologicznie nie odniosą żadnych korzyści. Co więcej, należy liczyć się z tym, że poniosą dotkliwe straty. Prelegentka przewiduje, że planowane rozwiązania ograniczą konkurencję.

Następnie wystąpił Krzysztof Janowski (UWr), który przybliżył słuchaczom aksjologię jednolitego patentu europejskiego na tle zadań i celów Unii Europejskiej.

Marek Porzeżyński (UW) omówił z kolei “Konsekwencje wprowadzania jednolitego patentu europejskiego z perspektywy zróżnicowanych podmiotów gospodarczych”. Przedstawione wnioski stanowiły podsumowanie dotychczasowych rozważań, które wzbogacono o przykłady związane m.in. z transferem innowacji z sektora nauki do sektora biznesu.

Sandra Gali (UWr) wskazała na podstawowe problemy związane z projektem umowy międzynarodowej o Jednolitym Sądzie Patentowym oraz jego statutem. Omówiono podstawowe postanowienia instytucjonalne, zwracając uwagę na funkcjonowanie oddziałów lokalnych/ regionalnych oraz działalność oddziału centralnego (właściwie oddziałów centralnych).

Ostatnia prelegentka - Marta Sznajder (UW) zaprezentowała dokonała analizy przedmiotowego zakresu ochrony jednolitego patentu w świetle pozycji prawnej osób trzecich.

Dominika Majchrzak (UAM) podsumowała konferencję. Uczestnicy zgodnie uznali wydarzenie za bardzo udane. Podsumowaniem projektu będzie monografia, która ukaże się w drugiej połowie 2013 roku.

STRESZCZENIE

Sprawozdanie pokonferencyjne.

Konferencja „Jednolity Patent Europejski” odbyła się w dniu 9 listopada 2012 r.
Organizatorem wydarzenia było Koło Naukowe HI TECH LAW.

SUMMARY

Post-conference report.

The conference “Unitary Patent Protection”, which took place on 9th October 2012, was organized by HI TECH LAW Science Group.